

Mély-ég objektumok

augusztus – szeptember

Észlelő	Észlelés	Műszer
Ács Zsolt (Bősárkány)	6	15,0 T
Babcsán Gábor (Budapest)	4	8,0 L
Berente Béla (Kocsér)	2	25,0 C
Czinél Szabolcs (Pannonhalma)	7	15,0 T
Csiszár Tibor és Csiszárné Molnár Éva (Pécs)	4f	2,8/135
Gyenizse Péter (Komló)	1	15,5 T
Hevesi Zoltán (Kaposvár)	8	11,0 T
Ifj. Hevesi Zoltán (Kaposvár)	2	11,0 T
Kelley István (Miskolc)	4f	4/200
Kiss László (Horgos, YU)	3	10,0 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	3	8,0 L
Komlósi Attila (Miskolc)	10	20x50 B
Kónya András (Szomolya)	26	11,0 T
Pap Csaba (Veszprém)	19	5,0 L
Papp Sándor (Kecskemét)	4	24,4 T
Polgár Tibor (Budapest)	2	30,0 T
Sápi Csaba (Kecskemét)	4	20,0 T
Szarka Levente (Kecskemét)	1	16,2 T
Szauer Ágoston (Szombathely)	1	11,0 T
Szentaskó László (Budapest)	3	33,4 T
Vincze Iván (Pécs)	2	5,0 L
Vicián Zoltán (Héhalom)	2	25,0 T

Összesen 22 észlelő 118 megfigyelést végzett. Rövidítések: GX= galaxis, NY= nyílthalmaz, PL= planetáris köd, DF= diffúz köd, SK= sötét köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, L= refraktor, C= Cassegrain-távcső, MC= Makszutow-Cassegrain távcső, B= binokulár, M= monokulár.

A két hónapról szinte rekordszámú megfigyelés érkezett, melyek jó részt augusztus folyamán készültek. Az észlelők érdeklődését a már jócskán delelésen túli objektumoktól a hajnali égen látható "téli" célpontokig igen széles skálán lehet jellemezni. Kérem azonban, hogy a Jelenségnaptárban rendszeresen közölt észlelési ajánlat-lista objektumait részesítsék előnyben, mert így több megfigyelő munkája kerülhet bemutatásra!

A megfigyelések között ezúttal is igen sok Messier-objektum szere-

pel, ezek részletes bemutatására elsősorban rovatunk korlátozott terjedelme miatt nem vállalkozhatunk. Néhány Messier-objektum azonban érdekes részletek vagy más objektumokkal történő együttes észlelés miatt (pl. M71, M77) időnként szerepel a rovatban.

Ezúton köszönöm meg a kéthavi megjelenés ellenére havonta vagy még sűrűbben jelentkező megfigyelők munkáját! Közülük Kónya András érdemel külön említést szorgalmas munkájáért.

NGC 7662 PL And

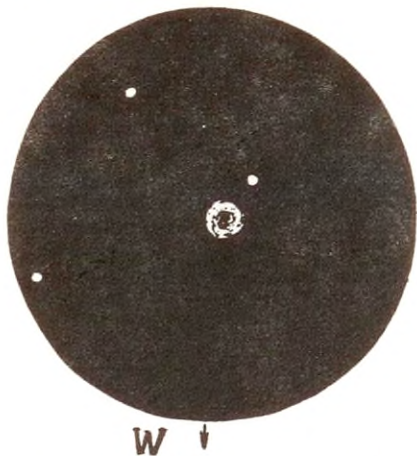
8,0 L, 52x: Fényes korongocska, a csillagoktól mérete és kékeszöld színe miatt is megkülönböztethető. 131x: Kissé elnyúlt 2:3 arányban, PA 60/240 mentén. 210x: Sejthető, hogy belseje sötétebb (Babcsán)

10,0 T, 225x: Kissé diffúz peremű, kör alakú, fényes PL. Központi tartománya sötétebb, így kissé az M57-re emlékeztet. A középső rész excentrikusnak tűnt ÉNy-i irányban. (Kiss L.)

11,0 T, 165x: Szürkés színű planetáris. Talán enyhe megnyúltság is érezhető, de ez bizonytalan (Kónya A.).

20,0 T, 100x: Szép nagy, kékeszöld színű PL, már 40x-nél jól elkülönült a csillagoktól. Központi csillaga nem látszik egyértelműen. Felülete egyenletesnek tűnt. (Sápi Cs.)

30,0 T, 66x: Nagy fényességű, de homogén felületűnek látszó köd, körszerű perifériákkal. Gyenge cirrus zavarja a megfigyelést. (Polgár T.)

33,4 T 250x LM= 8'

33,4 T, 56x: Már itt is kiterjedtnek látszik. 150x: Kékes színű, nagy planetáris. 250x: Hasonlít egy kissé az M57-re, de a gyűrű külső szegélye alig fényesebb a centrális

résznél. Központi csillaga bizonytalan. (Szentaskó L.)

- Az NGC 7662 And PL-ről az 1985/1-es Meteorban már megjelent beszámoló, most a nagy távcsővel készített megfigyelés miatt térünk rá vissza.

NGC 188 NY Cep

11,0 T, 32x: Halvány foltként látszik, melyből néha felvillan pár csillag. 96x: Elég laza, a fél LM-t kitöltő, DNy/ÉK-i irányultságú, közepesen gazdag halmaz. Elég halvány (11^m-12^m) tagokkal, néhány jellegzetes kis ívvel. (Kónya A.)

11 T 96x LM= 44'

20,0 T, 100x: Kb. 15'-es területen fekvő szabálytalan, sőt két részből állónak tűnő halmaz! Sok halvány, 11^m-12^m-s csillag és a periférikus ívek teszik érdekessé! Halványabb tagok is gyaníthatók. (Sápi Cs.)

- Két, szinte összeillő rajz a "legöregebb nyílthalmazról", közülük most a Kónya Andrásét közöljük.

NGC 6838 = M71 GH Sge

5,0 L, 22x: KL-sal is könnyen észrevehető egy három csillagból álló ív szomszédságában. 34-90x: Mérete 7'-es, a 34x-nél gyanított szemcsé-

zettség 90x-nél eltűnik, míg a GH peremén egy csillag látható. (Vincze I.)

8,0 L, 52x: Ez a közepesen fényes ködfolt nem tipikus GH megjelenésű! Nem szabályos kör alakú, és befelé alig fényesedik. Néhány előtércsillag látszik, ezek zavarják a megfigyelést. 131x: Az előtércsillagok között és a ködösség háttérében itt-ott 12^m – 13^m -s csillagok bújkálnak. A GH egy görbe É–D-i tengely mentén tűnt a legfényesebbnek. (Babcsán G.)

11,0 T, 32x: A gazdag mezőben is környű, azonnal szembetűnő folt. Egy LM-ben a H20 és a Cr408 nyílt-halmazokkal. A GH-t elmosódó perem és közép felé intenzitásnövekedés jellemzi. 54x: Kissé oválisnak tűnik. 96–169x: A közép szemcsésnek tűnt, 169x-nél EL-sal határozottan szemcsés. 3 db csillag biztosan látszik benne, ezek lehet, hogy csak előtércsillagok. (Hevesi Z.)

15,0 T, 104x: Diffúz, bontás nélküli GH, a periférián előtércsillagok, s mintha nem lenne szabályos kör alakú. (Czinél Sz.)

15,0 T, 81x: Felbontatlan objektum, de érdekes aszimmetria, egy a centrumtól kifelé eső csomósodás, valamint a közép részben (is) jelentkező előtércsillagok figyelhetőek meg. (Ács Zsolt)

11 T

32x

LM= $1^{\circ}45'$

24,4 T, 200x: Furcsa, kifejezett centrum nélküli, a tejjefér halo előtt tűhegynyi 12^m , 5^m – 13^m -s csillagok (közük néhány 11^m , 5^m -s is), az É-i perem mellett egy K/Ny-i csillagsáv és szabálytalan, enyhe Ny-i megnyúltság jellemzi a 6'–7'-es rendhagyó megjelenésű GH-t. 300x: Továbbra is csak részleges bontás, a megtartott háttérködösség előtt talán 30 csillag érezhető, ezek szabálytalan elhelyezkedése, valamint egy belső csillagsáv érzete szintén a normál GH látványtól eltérő megjelenést erősíti.

)– A 11^m – 16^m -s csillagokat tartalmazó GH még 32 cm-es távcsövekkel sem bontható fel, így J. Mallas, A Messier-album vizuális észlelője sem számolt be a felbonthatóságról. Nehéz eldönteni, hogy a kisebb műszerekkel mikor láthat az észlelő valódi halmaztagot, s mikor előtércsillagot.

Fotografikus észlelések

Kelley István (Miskolc) az M31-ről, az M8–M20 párosról (Lagúna–Trifid), a Perseus-ikerhalmazról, az M45-ről és az NGC 7000-ről küldött felvételeket, melyeket 4/200-as teleobjektívvel készített Fomapan 800 filmre, kézi vezetéssel (Mizar).

Csiszár Tibor és Csiszárné Molnár Éva (Pécs) az M31-ről és az M33-ról küldött fotókat, melyeket 2,8/135-ös telével készítették, hidrogénben előkezelt Fortepan 400-ra. A felvételek határmagnitúdója 13^m ,0; jól látszanak az M33 spirálkarjai. Az M8–M20 párosról hiperérzékenyített Kodak TP 2415-re 5 perces expozícióval készítették fotót, még áprilisban. A pirkadati égen készült felvétel kiválóan sikerült. Az NGC 7293 PL Aqr-ről (Helix-köd) hidrogénben előkezelt Fujicolor 400 filmre készítették fotót 10 perc expozícióval. A 13^m határfényességű foton nagyszerűen látható a Helix-köd enyhén mélyvörös karikája és a Ny-i peremen belül egy csillag.

PAPP SÁNDOR